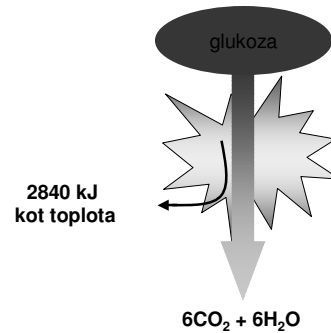

Glikoliza

organizacija in osnove uravnavanja metaboličnih poti
 aerobna glikoliza
 anaerobna glikoliza
 vstop drugih sladkorjev v glikolizo
 glicerolfosfatni in malat-aspartatni prenašalni sistem
 (shuttle)

Sežig v bombnem kalorimetru

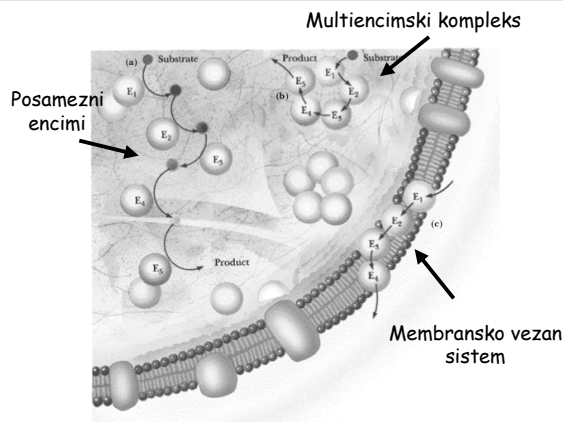
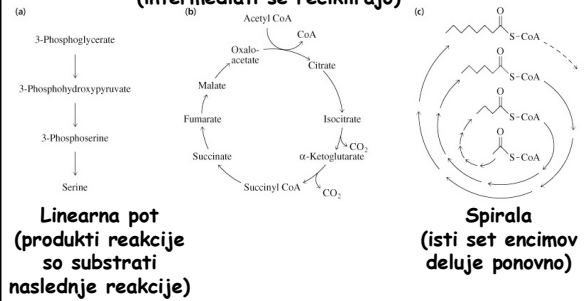

Glukoza...

Kako poteka oksidacija goriv v našem organizmu?

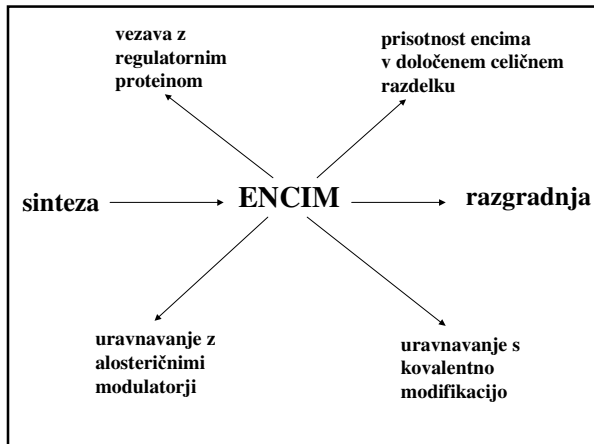
Organizacija metaboličnih poti

Ciklična pot
 (intermediati se reciklirajo)

Metabolične poti

substrati, produkti (neto reakcija)
 kje, kdaj uravnavanje
 klinične korelacije

Urnvananje metaboličnih procesov

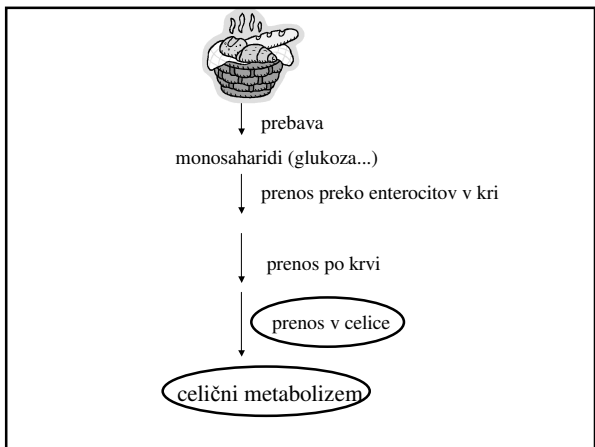
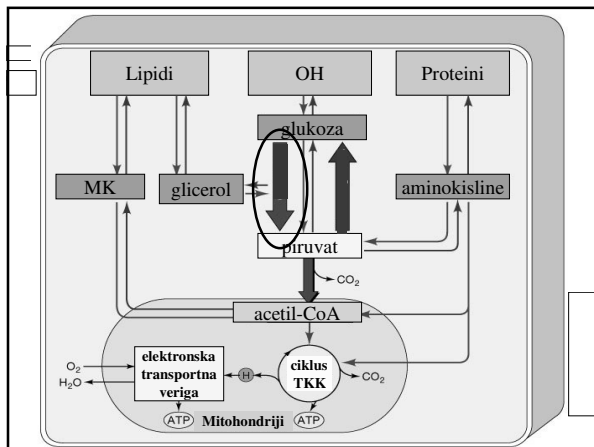
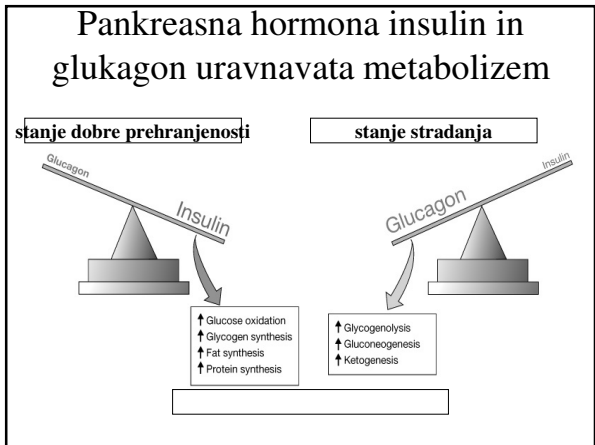
Na ravni celice- uravnvanje celičnega metabolizma glede na potrebe celice (npr. nastanek ATP v skladu s potrebami po ATP)

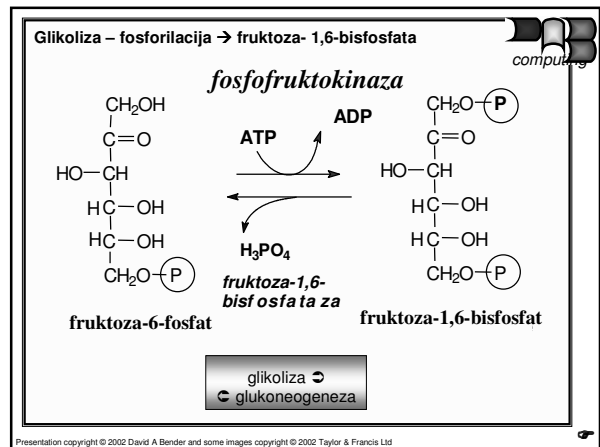
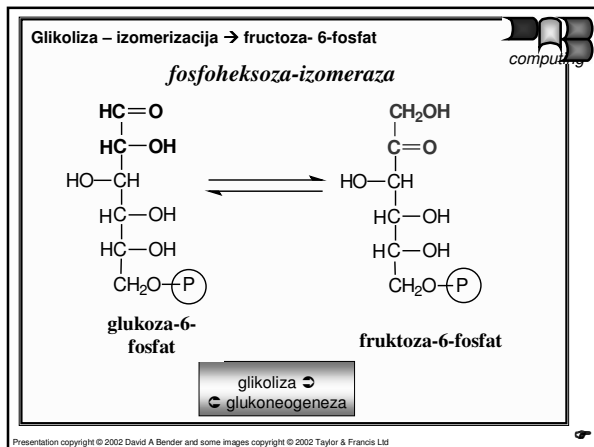
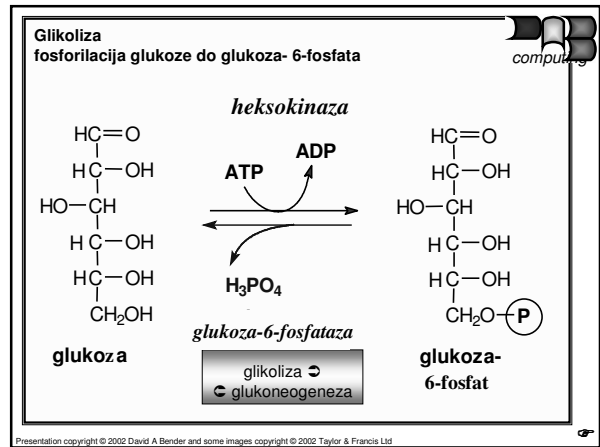
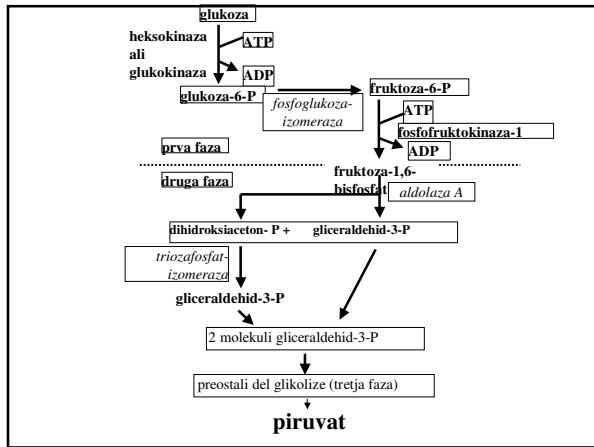
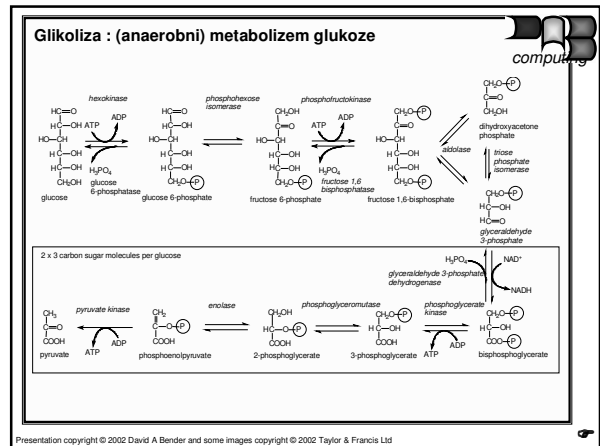
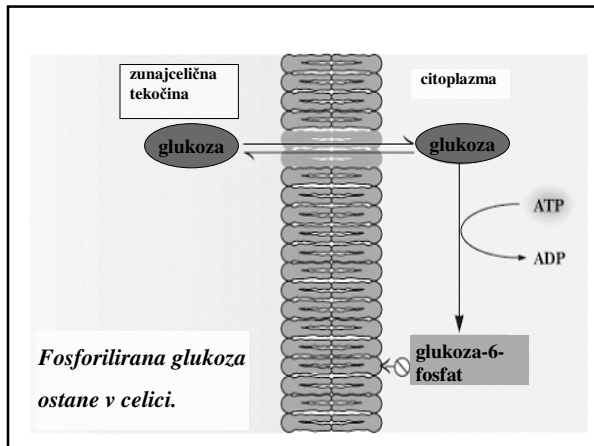
Na ravni organizma- omogoča integracijo metaboličnih procesov med celicami in organi (npr. hormoni v jetrih stimulirajo sintezo glukoze, ki jo porabijo mišice).

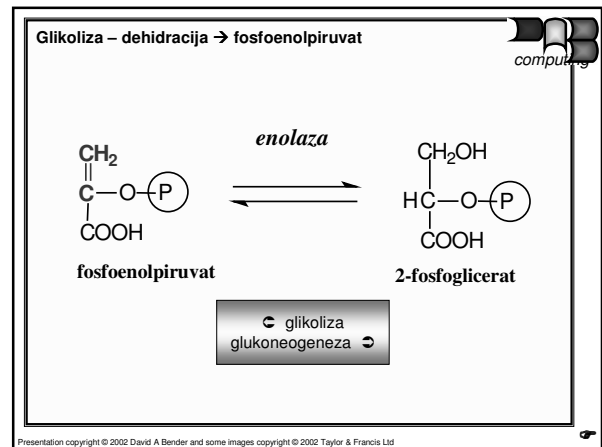
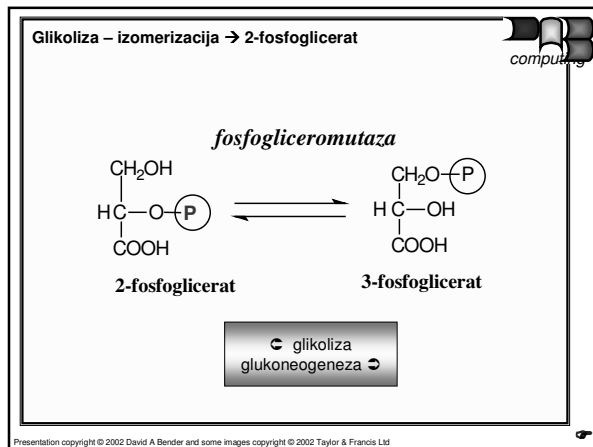
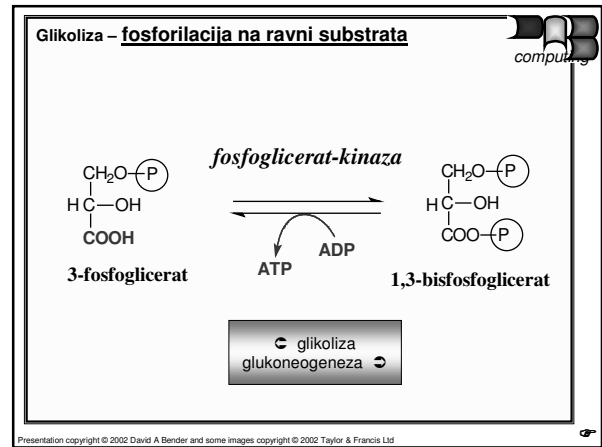
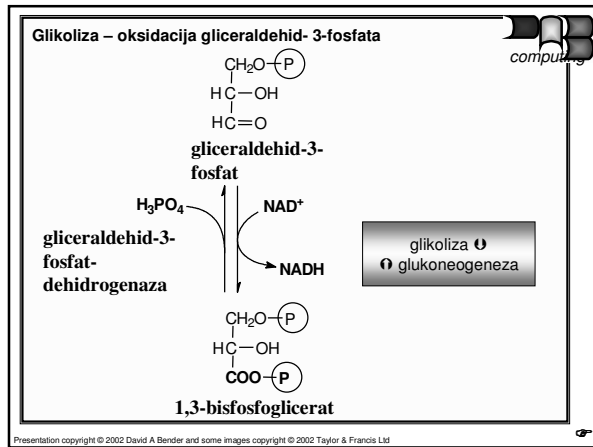
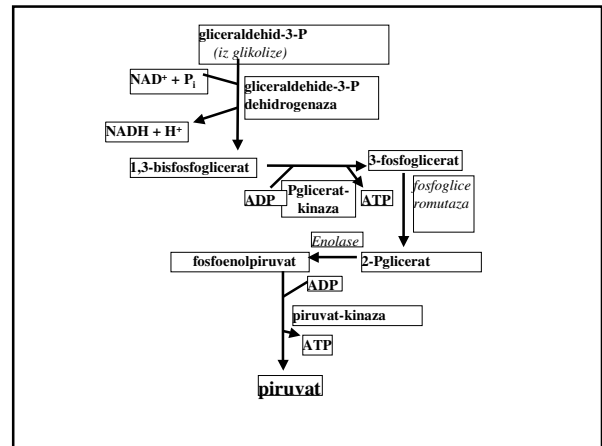
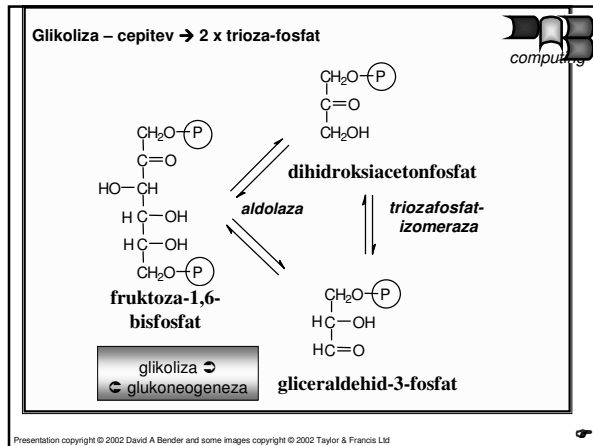
Med najpomembnejše hormone, ki uravnvanajo metabolizem sodijo

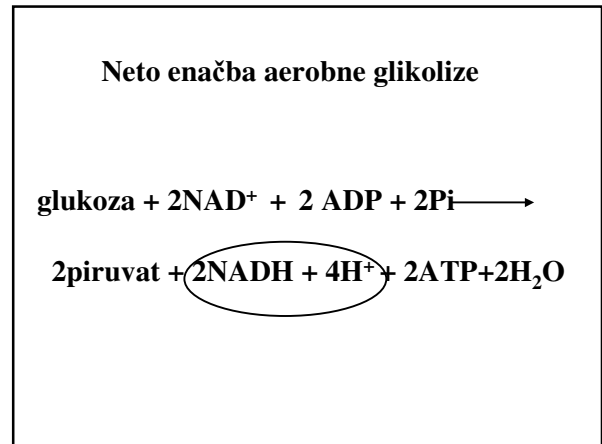
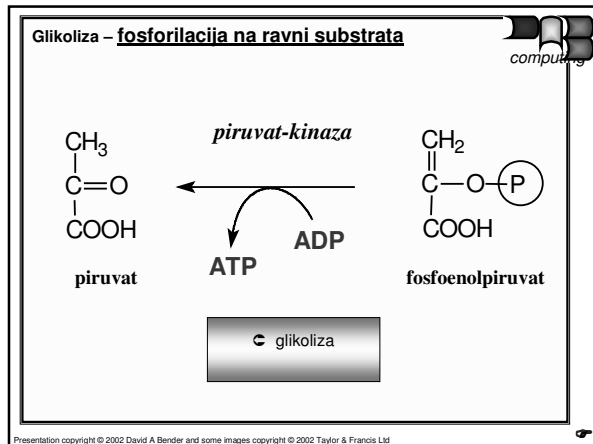
insulin, glukagon

adrenalin (epinefrin)....

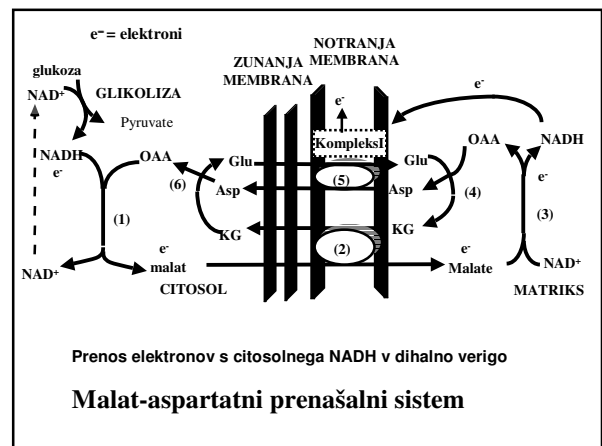
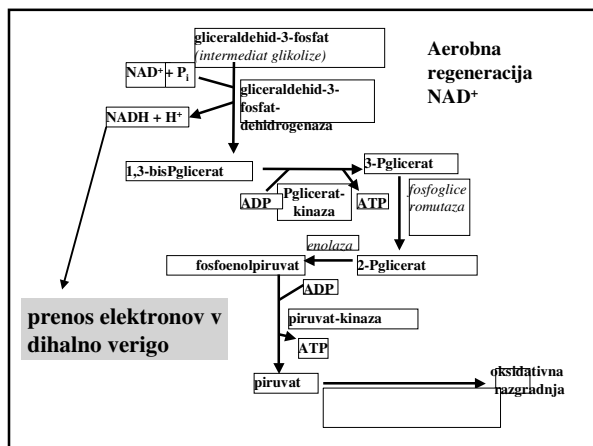
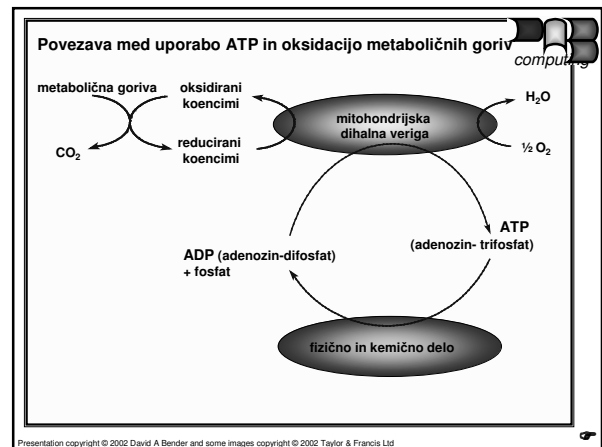

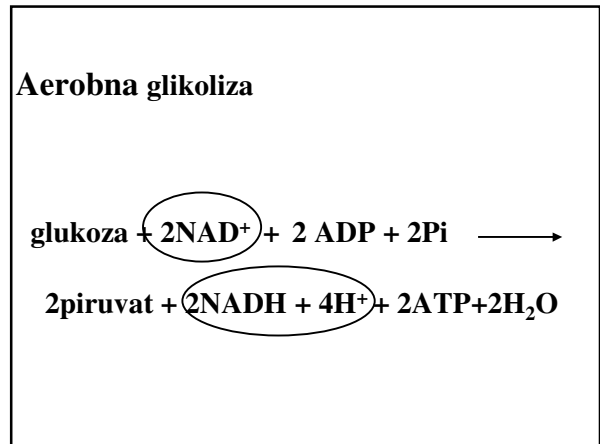
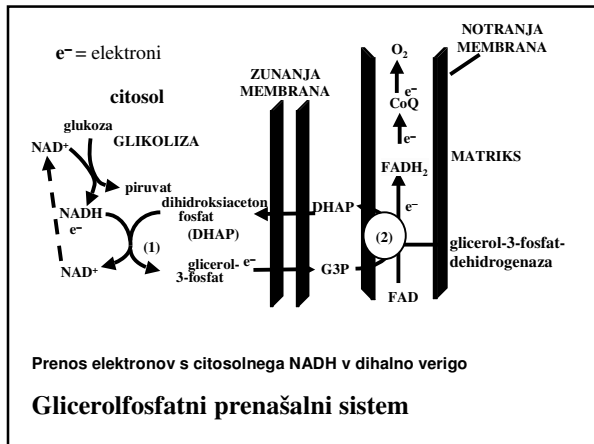
Kaj se zgodi s produkti aerobne glikolize???

Aerobna glikoliza je lahko prva stopnja v aerobni razgradnji glukoze do CO₂ in H₂O! Glikolizi sledi:

1. oksidativna razgradnja piruvata (o kompleksu PDH in ciklusu TKK kasneje)
2. prenos elektronov z NADH v dihalno verigo

Kaj pa ATP???

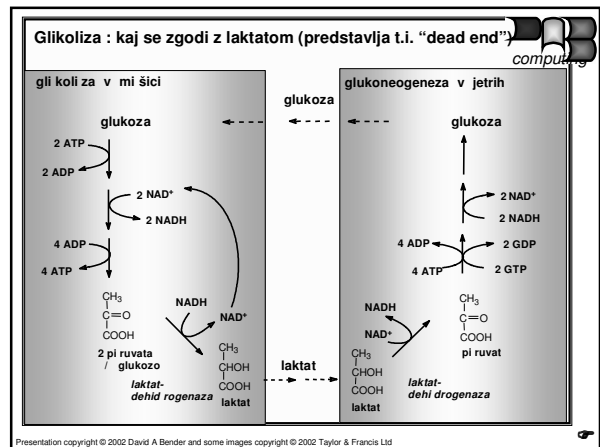
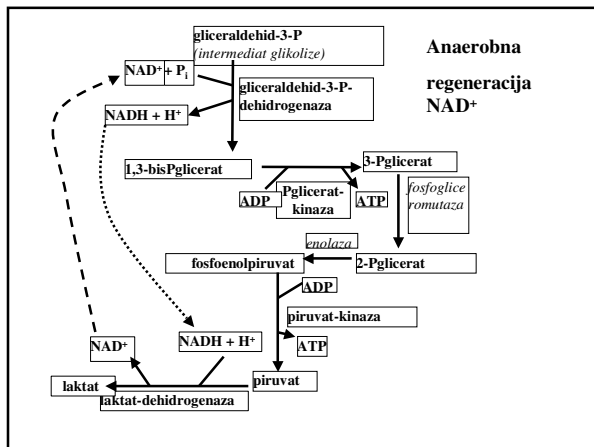
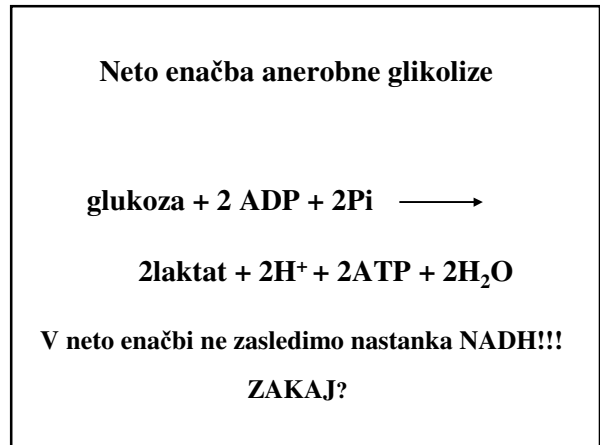
AEROBNA GLIKOLIZA

prenos elektronov z NADH v dihalno verigo

piruvat $\longrightarrow$ oksidativna razgradnja

ANAEROBNA GLIKOLIZA

piruvat + NADH + H⁺ $\rightleftharpoons$ laktat + NAD⁺

Viri glukoze

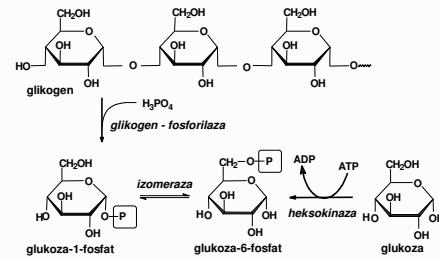
- Ogljikovi hidrati v hrani.....*prebava*
- Zaloge glukoze v organizmu v obliki glikogena.....*razgradnja glikogena*

Glikoliza : (anaerobni) metabolizem glukoze

Pomemben intermedat glikolize je glukoza- 6-fosfat

V dobro hranjenem stanju nastane z fosforilacijo glukoze - ob uporabi ATP

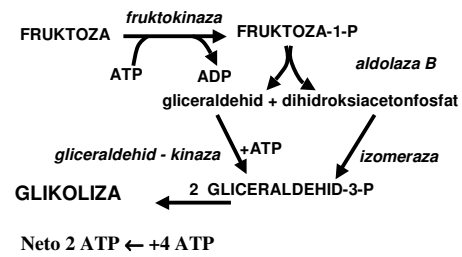
Ob pomanjkanju hrane nastane glukoza- 6-fosfat v jetrih in mišicah iz glikogena.

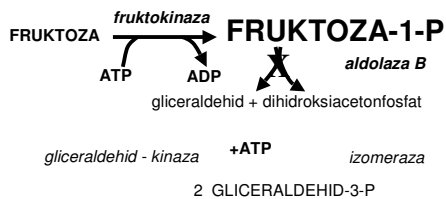
Presentation copyright © 2002 David A Bender and some images copyright © 2002 Taylor & Francis Ltd

Glukoza...
glukoza → glukoza-6-fosfat
fruktoza, manoz.....???
fosforilacija s heksokinazo

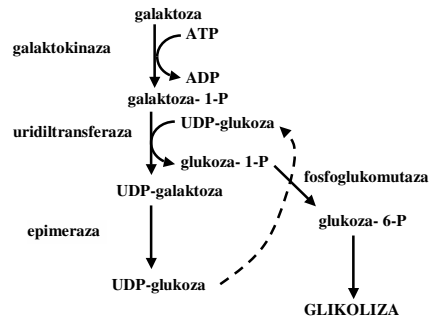
Fruktozni metabolizem v jetrih

Dedna fruktozna intoleranca

- fosfat vezan v obliki fruktoza-1-P
- posledica manj cepitev fruktoza-1,6-bisP v glikolizi
- F-1-P and F-1,6-BP alosterično inhibirata glikogen-fosforilazo
- posledica okvare je lahko s fruktozo povzročena hipoglikemija

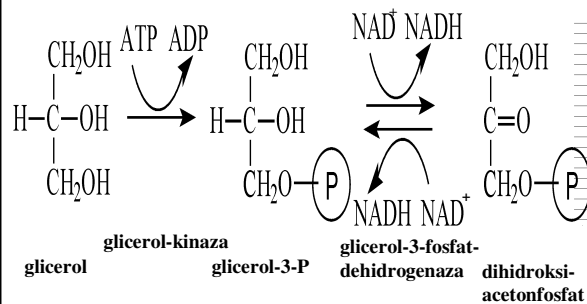

Glavna pot jetrnega metabolizma galaktoze

Galaktozemija

- Okvare uridiltransferaze in galaktokinaze
- Nastanek katarakte v otroštvu
- galaktoza + NADPH → galaktitol
- Galaktitol povzroči difuzijo vode v leče ter poveča osmotski tlak
- škoda zaradi pomanjkanja NADPH

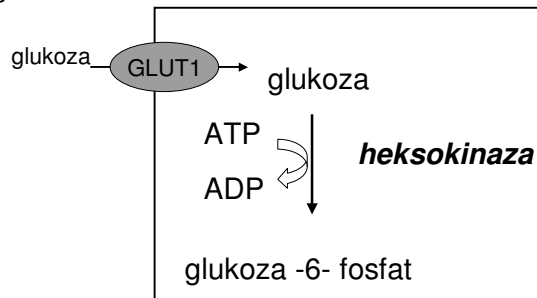
Vstop glicerola v glikolizo

glikoliza poteka v vseh celicah našega organizma, vendar z različno hitrostjo

prilagajanje glede na potrebe celice po energiji, prisotnost kisika, stanje organizma

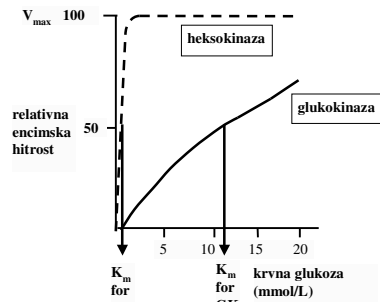
Glukoza vstopi v celice v smeri koncentracijskega gradienta.....

Koncentracija glukoze v celici je običajno nizka

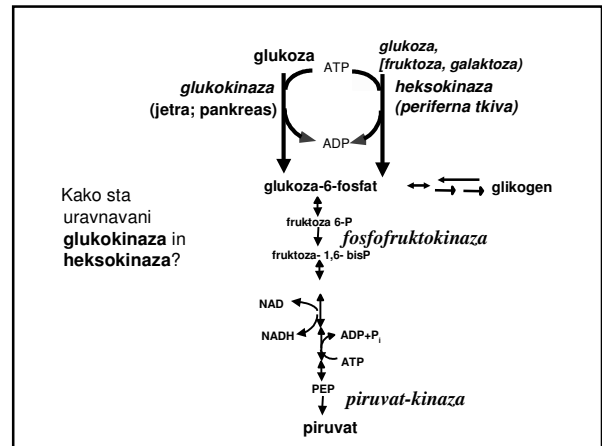
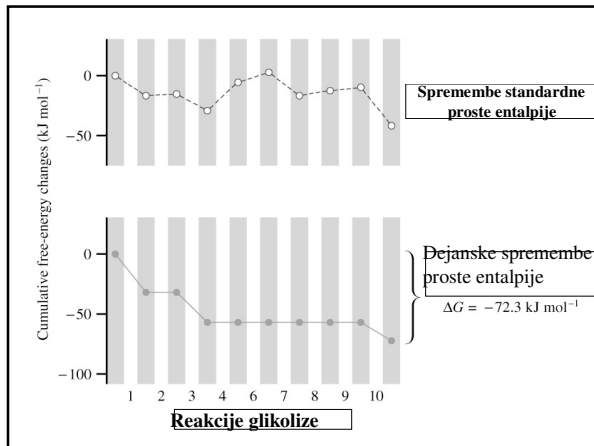

Ime	Tkivo	Km (mM)	Vloga
GLUT 1	Vsa tkiva	1	Osnovni prevzem glukoze
GLUT 2	Jetra, β-celice pankreasa	15-20	J: odstranitev ali sproščanje glc v kri P: v povezavi s sproščanjem insulina
GLUT 3	Vsa tkiva	1	Osnovni prevzem glukoze
GLUT 4	Mišice, maščevje	5	Prenos odvisen od insulina
GLUT 5	Tanko črevo	-	Prenos fruktoze

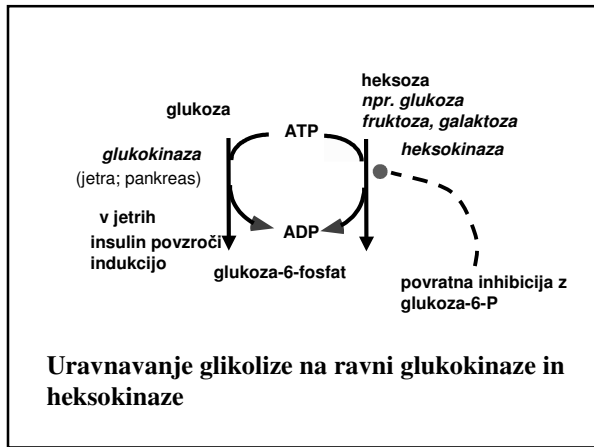

Michaelis-Mentenova kinetika heksokinaze in glukokinaze kot primer razlik v K_m vrednostih

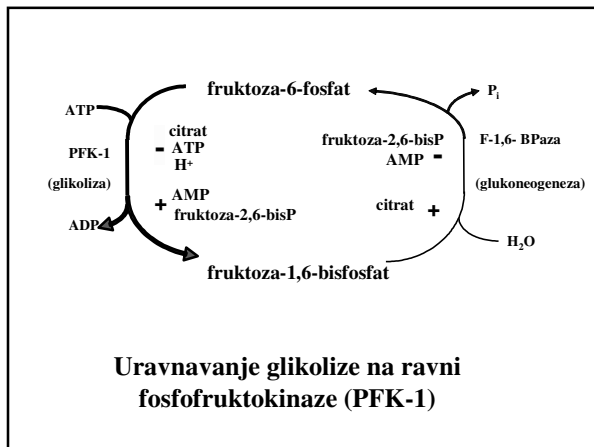
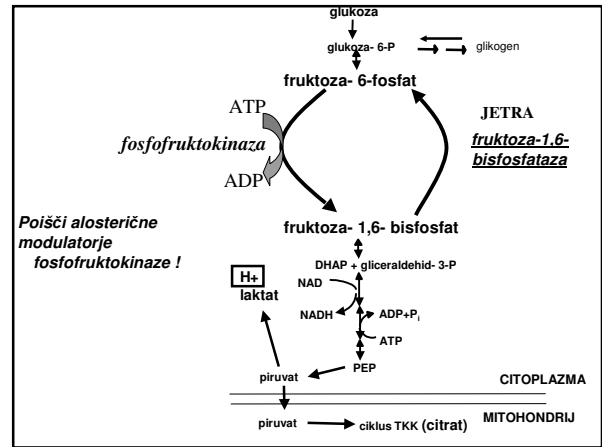

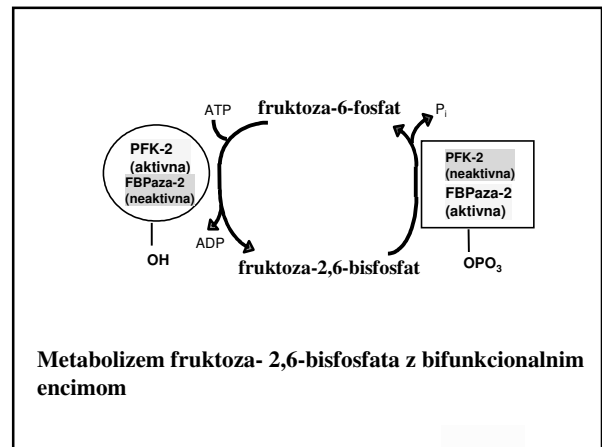
Kako sta uravnani glukokinaza in heksokinaza?

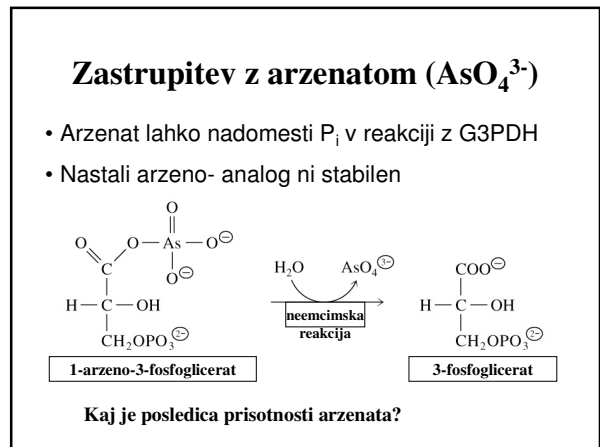
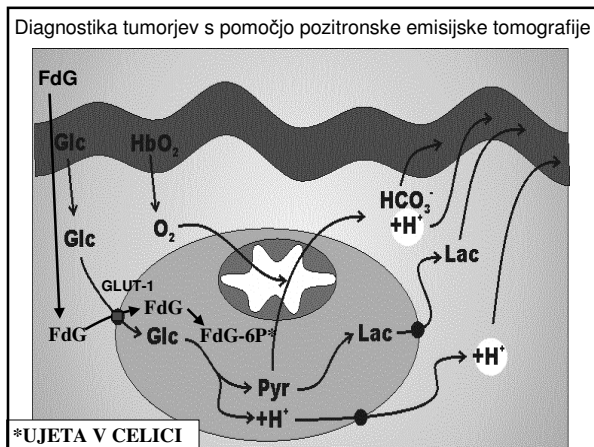
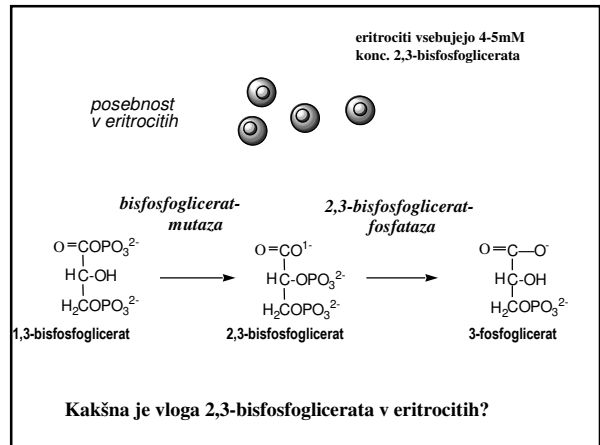
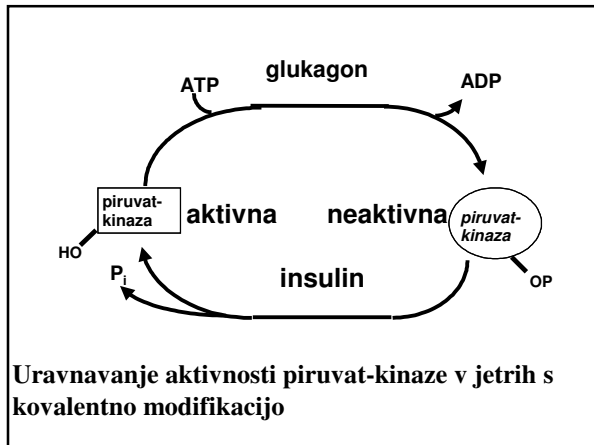
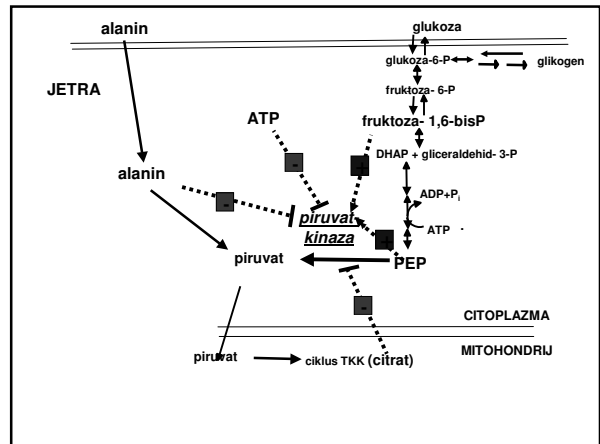
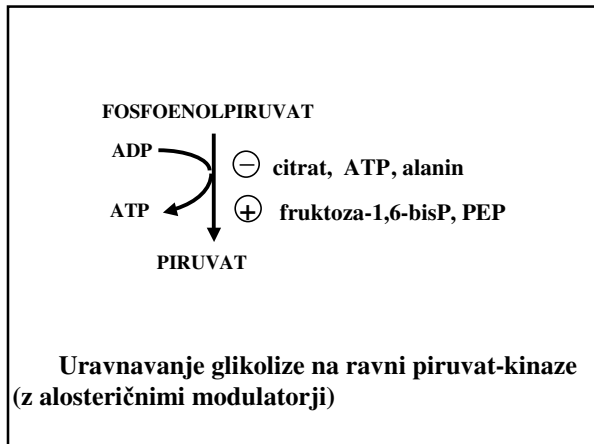
Urnvananje glikolize na ravni glukokinaze in heksokinaze

Urnvananje glikolize na ravni fosfofruktokinaze (PFK-1)

Metabolizem fruktoza-2,6-bisfosfata z bifunkcionalnim encimom

Ali veste ....

- v katerih tkivih se glukoza uporablja kot gorivo
- kaj je pomembna prednost glukoze pred drugimi gorivi (MK, AK)
- katere so osnovne značilnosti aerobne in anaerobne glikolize (neto reakcija!)
- kako se reoksidira NADH, ki nastane kot produkt aerobne glikolize

Ali veste ....

- kako poteka uravnavanje glikolize
- kako vstopajo v glikolizo drugi monosaharidi, glicerol in glukozna enota iz glikogena
- kaj je vzrok za galaktozemijo in dedno fruktozno intoleranco
- .....

Se še spomnite ....

- kakšna je vloga NADH v organizmu
- katere reakcije katalizirajo kinaze dehidrogenaze, fosforilaze, fosfataze....
- kako poteka uravnavanje encimske aktivnosti z alosteričnimi modulatorji in s kovalentno modifikacijo